

תנועת הקיבוץ הדתי

ט' אייר תש"ע 23.4.10

גיליון מס' 204

פרשת אחרי מות - קדושים

"לא ברעם ולא בזעם אלא ברכות ובאהבה"

מאת שלומית רביצקי טור-פז

"קדושים תהיו כי קדוש אני". כמה נשגבת, מפתיעה ומרגשת היא תחילתה של פרשת קדושים. הקב"ה שולח כלפינו חיבוק אבהי ואוהב באמצע אותנו אל לבו ובקוראו לנו להידבק במידותיו ולחקותו. והנה, בדרך כלל, אנו בוחרים לדחות את החיבוק הזה ולפרש את הקדושה כקריאה של ריחוק ושל הבדלה.

"קדושים תהיו, הוּו פרושים מן העריות ומן העבירה שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה", אומר רש"י. והרמב"ן כותב: "כשם שאני פרוש כך אתם תהיו פרושים... שנהיה פרושים מן המותרות" ולא נהיה "נבל ברשות התורה". ואני תוהה, מדוע בוחרים גדולי הפרשנים להדגיש דווקא יסוד מרתיע זה? והרי הפרשנות שנותנת התורה לקדושה, כפי שעולה מן הפתיחה בפרשת קדושים היא קריאה לקשר, למערכת יחסים קרובה, לרגישות לזולת!?

הקב"ה מבקש ממש לומר אל כל העדה, לצוות על הקדושה ולפרט את משמעותה. וכך מתפרשת הקדושה בדברי ה': אנו מצווים על מערכות יחסים קרובות ותקינות עם הורינו ("איש אמו ואביו תיראו"), עם הגרים, העבדים והבהמות שלנו ("ואת שבתתי תשמרו"), עם הקב"ה ("אל תפנו אל האילים"), עם גופנו ("ביום השלישי פגול הוא"), עם הנצרכים בסביבתנו ("לא תכלה פאת שדך"), "לא תקלל חרש", "לא תעמד על דם רעך" ועוד) ועם כלל חברת בני האדם ("לא תלין פעלת שכיר", "לא תעשו עול במשפט" ועוד).

פרשת קדושים והפרשה שקדמה לה – אחרי מות, מלאות במצוות לא תעשה, בעונשים צפויים, ובאיומי פורענות המתרגשים על עוברי העבירות ומפרי החוק - ערוה, תועבה, טומאה, ארץ מקיאה. מרוב עצים חשוכים קשה לעתים לראות את היער המואר שמעמידות הפרשות על דרך החיוב - "בזאת יבא אהרן אל הקדש... וכפר בעדו ובעד ביתו", "וחי בהם אני ה'", "ואהבת לרעך כמוך אני ה'", "וכי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל", "אני ה' מקדשכם". הפרשות הללו מעניקות לנו כלים לקשר עם הקב"ה – אנו מקבלים את יום הכיפורים לכפרה וכתוצאה מכך את הרעיונות המהפכניים של תשובה, חשבון נפש ופתיחת דף חדש. יתר על כן, אנו מקבלים את קוד ההתנהגות של רגישות לזולת ושל צדק חברתי כאופן בו יכולים אנו, בני האדם הקטנים, להידבק במידותיו של הקב"ה ולחקות את מעשיו בעולם הזה. בין שלל האיסורים חבוי בתוך הפרשות הללו המצע לקדושה, הקוד הסודי לתקשורת וליחסים.

לפחות שלושה הלכו בדרך זו, של קדושה רחומה ומחברת: **החכמים** קובעי ההפטרות הצמידו לפרשת קדושים נבואת נחמה של קשר ושל קרבה: "ביום ההוא אקים את סכת דויד הנופלת... הנה ימים באים נאם ה'... והטיפו ההרים עסיס וכל הגבעות תתמוגגנה ושבתי את שבות עמי ישראל ובנו ערים נשמות וישבו..." (עמוס ט). זו היתה, אם כן, פרשנותם לקדושה.

הראב"ע רואה בפסוקי קדושים את עשרת הדברות בזעיר אנפין, כולל התייחסות לשבת, להורים, לשבועות שוא וכו'. את הדיבר 'אנכי ה' אשר הוצאתיך מארץ מצרים' הוא רואה ב"כי קדוש אני ה'". כך מוצגת הקדושה אליבא דראב"ע כהצלה, כשחרור, כחיבוק, כגאולה.

רוחה של קדושה מרוככת זו נמצאת גם בשירו של יהודה עמיחי (מתוך 'מלון הורי', חלק 4): "אָבִי הִיָּה אֱלֹהִים וְלֹא יָדַע. הוּא נָתַן לִי / אֶת עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת לֹא בְרַעַם וְלֹא בְזַעַם, לֹא בְאֵשׁ וְלֹא בְעָנָן / אֲלֵא בְרַכּוֹת וּבְאַהֲבָה. וְהוֹסִיף לְטוֹפִים וְהוֹסִיף מַלִּים טוֹבוֹת, / וְהוֹסִיף "אֲנֵא" וְהוֹסִיף "בְּבִקְשָׁה". וְזָמַר זְכוּר וְשָׁמֹר / בְּנִגּוֹן אֶחָד וְהִתְחַנֵּן וּבְכָה בְשִׁקֵּט בֵּין דְּבַר לְדְבַר, / לֹא תִשָּׂא שֵׁם אֱלֹהֶיךָ לְשׂוֹא, לֹא תִשָּׂא, לֹא לְשׂוֹא, / אֲנֵא, אֵל תַּעֲנֶה בְרַעַךְ עַד שִׁקֵּר. וְחִבַּק אֹתִי חֶזֶק וְלַחֵשׁ בְּאֲזְנֵי, / לֹא תִגְנֹב, לֹא תִנְאַף, לֹא תִרְצַח. וְשָׂם אֶת כַּפּוֹת יָדָיו הַפְּתוּחוֹת / עַל רֵאשֵׁי בְּבִרְכַת יוֹם כְּפוּר. כְּפָד, אָהֵב, לְמַעַן יֵאָרִיכוֹן יָמֶיךָ / עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה..."

הקב"ה המתגלה מתוך 'קדושים תהיו כי קדוש אני' נוהג לטעמי כאביו של יהודה עמיחי. הקדושה שלו היא קשר – לא ברעם ולא בזעם אלא ברכות ובאהבה. את הפרשה הזו צריך אולי לקרוא עם פנס או זכוכית מגדלת ועם סבלנות, אבל המאמץ כדאי.

שלומית רביצקי טור-פז היא תושבת בטירת צבי, מנהלת 'שערים'-בית מדרש ישראלי בישיבת מעלה גלבעומנחה במדרשה באורנים.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: webmaster@kdati.org.il

אתר האינטרנט של תנועת הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il

הקיבוץ הדתי, דובנוב 7, ת.ד. 40015, תל אביב 64732 | טל: 03-607-2777 | פקס: 03-695-7039